

ANMELDELSER

D. LACK: The Life of the Robin. (224 pp., 20 Fotografier og Tekstfig. Revised Edition). — H. F. & G. WITHERBY, London 1946. Pris: 8 s. 6 d.

LACK har igennem flere Aar studeret Rødhalsens (*Erithacus rubecula*) Biologi og Ethologi paa en Population, der var mærket med farvede Ringe. Hans Resultater foreligger i tre videnskabelige Afhandlinger, og med denne Bog har han givet en samlet populær Fremstilling af disse. Det er en af de sidste Aars bedste Fuglebøger, og det er at beklage, at der ikke herhjemme findes Litteratur i samme Genre.

Det er sikkert ikke alle, der er klar over, hvor mange uløste Problemer, der knytter sig til selv en saa almindelig Fugl som Rødhalsen, men denne Bog vil sikkert inspirere enhver, der interesserer sig for Studier i Marken, til at tage lignende store eller smaa Problemer op.

Her skal kun i Korthed refereres nogle særlig vigtige Resultater. Rødhalse-Hannerne tager deres Territorium i Besiddelse og forsvaret det fra Slutningen af August til Slutningen af næste Yngleperiode. Af Hannerne trækker nogle bort om Vinteren, mens andre har Territorier om Efteraaret, som de forsvaret med Sang og Kamp. Paa denne Aarstid opfører de sig med andre Ord ligesom Hannerne. Nogle har dog Territorier uden at synge. I Slutningen af December begynder Hannerne at synge mere, og Hannerne forlader deres Territorier og slutter sig til Hannerne; herefter synger Hannerne ikke mere. Et Par Rødhalse har et Territorium paa 2-10.000 m². Grænserne til Naboerne er elastiske. Rødhalsens Opførsel i Territoriet er den samme som HOWARD fandt hos andre Territorie-Fugle. Ejeren forsvaret sit Territorium mod andre Rødhalse ved Sang og Skinkampe. Parret kommer ind i andre Territorier for at søge Føde, hvorfra de trækker sig tilbage, hvis de angribes. Virkelige Kampe er sjældne, det almindelige er, at de imponerer og bluffer hinanden under Udførelse af særlige Bevægelser, hvor bl. a. det røde Bryst spiller en Rolle. Han og Hun opfører sig ens i denne Henseende. De unge Fugle bliver i Forældrenes Territorium til sent paa Sommeren. Angreb paa andre Arter af lignende Størelse forekommer, men sker ikke altid paa samme Maade.

Hunnen lokkes til ved Hannens Sang. Overfor Hunnen viser Hannen til at begynde med de samme Bevægelser som overfor enhver fremmed Rødhals, d. v. s. Sang og Aggressivitet. Disse ceremonielle Handlinger opfattedes tidligere som Kurmageri, men der følger aldrig Parring efter. Efterhaanden værner de to Fugle sig til hinanden, og den aggressive Opførsel aftager. Hunnen, der for vore Øjne fuldkommen ligner Hannen, kendes af denne paa, at den ikke viger tilbage for Hannens Aggressivitet, som fremmede Hanner gør. Senere er det tydeligt, at de kender hinanden.

Betydningen af Territoriet er efter Forf.s Mening den, at det spiller en Rolle ved Pardannelsen og holder Parret sammen, og muligvis bevirker det en hurtigere Fremskaffelse af Føde til Ungerne. Men det er ikke sandsynligt, at det skulde være vigtigt for en optimal Fødemængde for Fuglene, saaledes som HOWARD mener.

Rødhalsen viser Aggressivitet overfor andre Arter, især naar de flyver. Men den gør det ogsaa overfor en udstoppet Rødhals, ja endog overfor kun det røde Bryst af en Rødhals. Den udløsende Situation for de aggressive Handlinger synes at indeholde følgende Elementer: bortflyvende Bevægelse, Rødhalsens Form, Rødt Bryst og Sang, der hver især udløser en speciel Handling: Forfølgelse i Flugt, Kamp, truende Adfærd og Sang. Rødhalsen angriber alligevel ikke sin Mage indenfor Territoriet, naar først de kender hinanden. Aggressiviteten er afhængig af den interne Sekretion og har Maximum Foraar og Efteraar. Dens Intensitet er individuel forskellig.

Angaaende Rødhalsens Alder, viser det sig bl. a., at 72 % dør inden de er et Aar gamle, og 26 % af de mærkede Unger blev fundet døde i Tidsrummet fra de fløj af Reden og 1. August samme Aar.

Andre Afsnit omhandler Kurmageri, Æg og Unger, Føde, Tamhed, Instinkt, og desuden er der en Fortegnelse over den Litteratur, der knytter sig til de forskellige Afsnit. Forf. er med Rette ikke tilfreds med de tidligere Definitioner paa Instinkt, og han mener, at man hellere skal undgaa Ordet og blot beskrive og sammenligne homologe Handlinger. (Det er et udmærket Forslag, hvis det blot drejede sig om Ordet Instinkt, men man skal i hvert Fald have en klar Analyse af Handlingerne. LACK, der øjensynligt kender LORENZ' Afhandlinger, kender aabenbart ikke dennes banebrydende Arbejde helt. LORENZ har nemlig virkelig bragt Klarhed i en Del af den Forvirring, der ellers herskede indenfor Dyrepsykologien.

HOLGER POULSEN.

O. KOEHLER: Instinkt und Erfahrung im Brutverhalten des Sandregenpfeifers. — Sitzungsbericht der Gesellschaft f. Morphologie und Physiologie in München, 49, 1940, p. 9—39.

O. KOEHLER, der tidligere var Professor i Zoologi i Königsberg, er en Repræsentant for den nye dyrepsykologiske Skole, der opstod i Tyskland i 30'erne. I denne Afhandling findes en Del af de Resultater, som Forf. og hans Medarbejdere er naaet til igennem 3 Aars Undersøgelser af Præstekraven (*Charadrius hiaticula*) paa Kurische Nehrung, Østpreussen, hvor saa godt som alle Ynglepar paa en Strækning af 10 km blev mærket med farvede Ringe.

Undersøgelserne drejer sig især om Ynglebiologi, Fuglens Kendskab til Reden, Æggene, Territoriet og Magen. Der indledes med en kort og klar Redegørelse af den Lorenz'ske Instinktlære. (Dette Afsnit er meget værdifuldt.

Ynglefuglene vender hvert Aar tilbage til de samme Steder; Reder fra forskellige Aar blev fundet med en Afstand af mellem 4 km og 50 m eller mindre. Parrene holder sammen i aarevis. Der er normalt 2 Kuld aarligt; undertiden paabegyndes det andet, mens Parret fører det første Kuld Unger.

Parringsceremonier, Parringsflugt, symbolske Handlinger ved Afløsning under Rugning beskrives og analyseres dyrepsykologisk i Instinktbevægelser og Taxier. Talrige Eksempler paa Tomgangshandlinger om-

tales. (Det vil sige Instinkthandlinger, der forløber uden ydre Foranledning.) Den rugende Fugls Tegn til Magen om Afløsning er den Redebygningbevægelse, der findes hos Jordrugere som Gæs og Svaner o. a. og bestaar i, at Fuglen rækker frem efter Redemateriale med Næbbet og kaster det bagud. Hos Præstekraven findes den som Tomgangshandling og har faaet symbolsk Karakter. Som andre Fugle, der ruger paa Jorden, ruller den Æg ind i Reden, hvis de ligger udenfor.

Ved Attrapforsøg konstateredes, at Ægget kun blev rullet ind, hvis det havde den artsspecifikke Form, Størrelse, Vægt, Grundfarve, Mønster, Haardhed og Glathed. Disse Resultater staaer i Modsætning til MARPLES', der kom til det Resultat, at Præstekraven ikke kendte sine egne Æg. Ved at dække Reden til med Sand og fjerne alle Sten i Nærheden vistest det, at Fuglen alligevel finder Æggene og sparker Sandet over dem væk. Nyklækkede Unger, der kun har været nogle faa Meter borte fra Reden, finder tilbage fra 30 Meters Afstand. Orienteringsevnen til Redestedet er altsaa medfødt, og Fuglene lærer aabenbart hurtigt forskellige Kendetegn paa Redestedet. Ved at dække Reden med Sand, fjerne alle Sten i Nærheden, glatte Sandet ud og kun lade en rød Sten blive liggende 30 cm fra Reden, kunde Fuglen alligevel finde sine Æg igen. Dette skete ogsaa, selv om Æggene blev flyttet, naar blot Stenen stadig laa 30 cm fra det gamle Redested. Til sidst var Afstanden fra den oprindelige Rede til Stedet, hvor Æggene nu laa, 15 m!

Begge Køn forsvare Territoriet med symbolske Handlinger. Hvert Par lægger gennemsnitlig 7 Æg om Aaret, hvoraf der kommer 15% flyvefærdige Unger. Rugetiden er 22-25 Dage. Tages det første Æg, lægges nye i en ny Rede. Senere sker der intet ved at fjerne et Æg. Saa længe der blot er 1 Æg i Reden, beholder Fordybningen i Jorden Betydning af Rede. Efterhaanden som Klækningen nærmer sig, bliver ogsaa Handlingen til at bortlede Fjender fra Reden mere intens. Han og Hun skiftes til at ruge. Den ene staaer paa Vagt i nogen Afstand fra Reden og staaer i Forbindelse med den rugende Fugl med forskellige Stemmer. Supplerende Undersøgelser findes hos H. LAVEN: *Biologie des Sandregenpfeifers*, Journal für Ornith., 1940, p. 183—287.

HOLGER POULSEN.

G. BERGMAN: Der Steinwälzer, *Arenaria i. interpres* (L.), in seiner Beziehung zum Umwelt. — *Acta Zoologica Fennica*, **47**, 1946, p. 1—151, 5 Røntgentbilleder og 56 Tekstfig. (Fotografier, Tegninger, Kort).

Blandt de banebrydende Arbejder, de finske Ornitologer med Prof. P. PALMGREN og hans Elever har skabt, skal her i Korthed refereres et omfattende Arbejde om Stenvenderens Levevis. Det er i Hovedsagen et økologisk og dyrepsykologisk Arbejde, og det slutter sig derfor til lignende Undersøgelser af PALMGREN (Finland), KOELER, LAVEN o. a. (Tyskland) og TINBERGEN (Holland). Ogsaa i denne Afhandling ser man, at LORENZ' Instinkt lære er en af de mest frugtbare dyrepsykologiske Arbejdshypoteser.

Iagttagelserne er foretaget paa 20 Ynglepar i Skærgaarden Vest for Helsingfors igennem 6 Yngleperioder. Bestanden blev delvis mærket med

farvede Ringe. Der menes at være ca. 1500 Par langs den finske Kyst. Stenvenderen er en typisk Territoriefugl, der yngler i enkelte Par. Den foretrækker at leve paa vegetationsløse Flader, og Benenes Bygning og Bevægelser er tilpasset til denne Landskabstype. Der blev foretaget en Sammenligning med Rødbenen, der bevæger sig let i Græs o. lign., hvor den ogsaa yngler. De to Arters Ben er blevet undersøgt anatomisk, og der er foretaget Forsøg i Naturen med Gangbevægelser hos Unger af de to Arter.

Ankomsten sker 15.—22. Maj. Hunnen bestemmer Redens Plads. Ruge-tiden er 23—27 Dage. Rugningen begynder med det tredje Æg (Kuldet er paa 4 Æg). Tages Æggene, mens der endnu kun er 1-2 Æg, lægges der et nyt Kuld 8 Dage efter. Hunnerne forlader Ynglepladserne i Slutningen af Juni, Hannerne drager bort i Begyndelsen af August, og Ungerne trækker bort omkring 10. August. Ruge-temperaturen er i Begyndelsen ca. 30° C. og mod Slutningen 38°-40° C. 58,9% af Æggene udvikles til flyvefærdige Unger. Gennemsnitslevealderen er ca. 6-7 Aar. Stenvenderen holder fast ved samme Territorium og samme Mage. Føden søges i Strandkanten (Smaakrebs) eller paa lav- og mosbevoksede Klippeflader (Insekter og Edderkopper); enkelte tager Maage- og Terneæg.

En stor Del af Undersøgelsen beskæftiger sig med Ynglefuglenes forskellige Bevægelser til Forsvar af Territoriet, Parringsflugt og forskellige symbolske Handlinger o. s. v., dyrepsykologisk analyseret. Den største Afstand, hvorfra Æg rulles ind i Reden er 10-15 cm (hos Præstekraven over 1 m (KOEHLER)). Æg fra Reder af Stenvender og Rødben blev byttet om, og det viste sig, at Stenvenderungens medfødte Skema af Forældrene havde meget faa Kendetegn; den antog nemlig Rødben som Forældre. Rødbenungen reagerede derimod straks kraftigt paa Forældrenes Stemmer. Stenvenderens Tilknytning til Maagekolonier er kun et psykologisk Fænomen. Den lærer at reagere paa Advarselsstemmer fra Fugle, der lever i Nærheden f. Eks. Maager og Terner.

Det sidste Afsnit beskæftiger sig med det udløsende Skema for den sociale Kumpan og Seksualkumpanen (LORENZ); der er blevet anstillet Attrappforsøg i Naturen i Lighed med TINBERGEN, KRÄTZIG o. a. Det var flade Attrapper af Pap, dels Frontal- dels Lateralattrapper. Den optimale Virkning kom ved de Attrapper, der lignede Arten mest. Paa disse reagerede Fuglene lige saa godt som paa en udstoppet Fugl. Den optimale Størrelse var Stenvenderstørrelse. Til Slut er et Afsnit om en sammenlignende Undersøgelse over Stenvenderens, Rødbenens, Maagers og Terners Reaktion paa Krageattrapper.

Det er et imponerende Arbejde, der vil faa stor Betydning for andre Undersøgelser af lignende Art.

HOLGER POULSEN.

STUART SMITH: How to study Birds (192 pp.). — COLLINS, London 1945/46. Pris: 8 s. 6 d.

For en Amatør er det vanskeligt at følge med i de ornithologiske Iagttagelser og Undersøgelser, som foretages i Udlandet, men en Bog som den foreliggende bringer en kortfattet og populær men udmærket Over

sigt over de vigtigste Resultater, der hidtil er naaet indenfor Ornithologiens forskellige Omraader. Bogens Litteraturfortegnelse er ført op til 1945, saaledes at man faar de sidste Aars Resultater med.

Det er Forfatterens Hensigt at skabe Interesse for Studiet af Fuglenes daglige Liv, som han tillægger langt større videnskabelig Værdi end Jagten efter Sjældenheder og tilfældig Sammenstilling af Lister over iagttagne Fugle. I Stedet opfordrer han til Iagttagelse og Studie af de mange Problemer, som er knyttede til Fuglenes Optræden og Opførsel, og i Bogens Kapitler skildres Trækket, Territorie-Problemerne og alle de interessante Forhold, der vedrører Pardannelse og Optræden i Yngletiden, ligesom Bogen bringer en Skildring af Vinterens Fugleliv. Selvom Bogen hovedsagelig behandler engelsk Fugleliv, kan den med Udbytte læses af danske Fuglevenner, fordi de to Landes Fugleliv har saa mange Ligheds-punkter.

Ud fra den Betragtning, at Fuglene modtager de fleste Indtryk gennem Synet, gives i andre Kapitler en Skildring af Fugleøjet og vort nuværende Kendskab til Fuglenes Farveopfattelse. Et Kapitel om Fuglenes Flugt rydder saa grundigt op i almindelige Misforstaaelser, at det burde læses af alle, der beskæftiger sig med Fugletræk. Endelig tages Populationsproblemerne og Fuglenes Intelligens op til Diskussion i Bogens sidste Kapitler.

Bogen er skrevet i et klart og letlæseligt Sprog og indeholder en Række gode Fotografier og Tegninger. Mange Forhold tages op til Diskussion, hvorved Læseren animeres til ved egne Studier i Naturen selv at søge at bidrage til Løsningen af de Problemer, som endnu er uløste.

CHR. KRÜGER.

R. M. STRONG: A Bibliography of Birds. — Publications of Field Museum of Natural History, Zoological Series, 25; part 1, 1939, p. 1—464; part 2, 1939, p. 465—937; part 3, 1946, p. 1—522; Chicago.

Dette store og betydelige Værk er nu afsluttet, og der er Grund til ogsaa her at gøre opmærksom paa denne vigtige Opslagsbog. Forf. har samlet al ornithologisk Literatur fra de ældste Tider op til 1926, hvilket Aar "Biological Abstracts" begyndte at udkomme og som maa antages at give tilstrækkelig Orientering om de følgende Aar. Oversigten omfatter alt undtagen Systematik og Faunistik, d. v. s. indbefatter Anatomi, Fysiologi, Økologi, Psykologi o. s. v. Dog er Systematiken og Udbredelsesforhold ikke negligeret, men de vigtigste Hovedværker er medtaget. Part 1-2 er en Oversigt over Forfatterne og Afhandlingernes Titler, ordnet alfabetisk, og afgiver det nødvendige Materiale til at anvende Hoveddelen, part 3. Denne er et "Subject Index", der udtømmende behandler alle Emner, ordnet alfabetisk. Vil man f. Eks. se Literaturen om Fuglenes Føde, slaar man op paa "Food" og finder her en Mængde Underafdelinger, ordnet efter de forskellige Arter, efter Lande, o. s. v., med Rubriker om Fødens Art, Maveundersøgelser, Gylp, etc. Det mægtige Stof ser ud til at være overskueligt og let tilgængeligt ordnet. Hvad Fuldstændigheden angaar, mangler der naturligvis et og andet, men Værket giver alligevel

et ualmindeligt fyldigt Materiale til Brug for en Række Discipliner indenfor Ornithologien, som man vil have vanskeligt ved at samle paa anden Maade.

F. S.

ROLAND GREEN: *Wing-Tips. The Identification of Birds in Flight.* (64 pp., 56 Tegninger). — ADAM & CHARLES BLACK, London 1947. Pris: 6 s.

Den bekendte engelske Fuglemaler har i en lille nydelig Bog givet en Række Afbildninger af Fugle i Flugt og i korte Kapitler skildret, hvorledes man kan kende de forskellige engelske Fugle i Flugten. Der er særlige Kapitler om hvorledes Fuglene letter fra Land og fra Vand, hvorledes de lander igen, om Svæveflugt og Svirreflugt, o. s. v., alt illustreret med smukke Tegninger. Paa store Tavler ser man en Række Ænder, Vadere, Rovfugle, m. m. i Flugten. De smaa Arter, der kun vanskelig kan kendes — eller som lettere lader sig iagttage siddende — er ikke medtaget. En smuk og nyttig Bog, som har været savnet, i lille, handy Format, let at tage i Lommen paa Ekskursioner, og ikke mindst kunstnerisk af Værdi gennem den overlegne Maade, hvorpaa Kunstneren forstaaer at tage Fuglene paa Kornet. Billederne røber, at GREEN kender Fuglenes Bevægelser og Udseende til Bunds, og hans lille Bog kan paa det varmeste anbefales alle Ornithologer, baade dem, der ønsker at lære Fuglene at kende, og dem, der blot vil glæde sig over en smagfuld Publikation.

F. S.

C. T. HOLMSTRÖM, P. HENRICI, E. ROSENBERG & R. SÖDERBERG: *Våra Fåglar i Norden.* 4de Del. — NATUR OCH KULTUR, Stockholm 1947. Pris: 70 sv. Kr.

Det store svenske Pragtværk er nu med sit 4de Bind naaet til Afslutning. En Oversigt over Indholdet af de tidligere Bind findes i Anmeldelserne her i D. O. F. T. (henholdsvis i **37**, 1943, p. 191; **38**, 1944, p. 125 og **40**, 1946, p. 271). Ikke mindre end 28 Medarbejdere har staaet for Artiklerne i det nu udkomne Bind, idet Redaktionen i endnu højere Grad end i de tidligere Bind er tyet til Specialister i de forskellige Grupper. Saaledes har Danskeren CHR. VIBE skrevet om Søkongen, som han kender fra sine Grønlandsophold, og en anden Dansker, Dr. VAGN HOLSTEIN har skrevet om Hvidbrystet Præstekrave, o. s. v. I Bindet her behandles Slutningen af Vadefuglene, Maage- og Alkefugle, Vandhøns og Hønsefugle, og hermed er Rækken af de regelmæssigt i Sverige forekommende Fuglearter slut. Som et halvandet Sider langt Appendix følger derefter et af KAI CURRY-LINDAHL udarbejdet Afsnit dels om de tilfældigt i Sverige trufne Arter (Accidaterne), og dels om de i det øvrige Skandinavien men ikke i Sverige trufne Fugle. Disse Afsnit har naturligvis i høj Grad Interesse for danske Læsere, idet man ved Hjælp af disse samt Hovedteksten faar en komplet Liste over samtlige i Skandinavien iagttagne Fuglearter. Det havde unægtelig været lettere og mere overskueligt at opføre alle Arterne i een Fortegnelse, men redaktionelle Hensyn har nok gjort sig gældende her. I Listen over de ikke-svenske Fuglearter optræder Gribbefalk, Sort Svane og andre fra Fangenskab flygtede Arter paa lige Fod

med de naturlige Faunaelementer. Det er ganske misvisende at tage disse Arter med, og man konstaterer igen, at det næsten er umuligt at udrydde de misforstaaede Oplysninger, der en Gang er kommet ind i Literaturen. At de nu inkluderes i Listerne i dette Nordens fornemste Fugleværk er unægtelig beklageligt og man kunde have ønsket, at Forf. i sin iøvrigt meget omhyggelige og nøjagtige Oversigt var gaaet frem efter mere kritiske Principer. Hvad de svenske Fugle angaar, maa man anke over, at den i Sydrusland levende *Larus argentatus cachinnans* Pall. opføres paa Listen, endog som ynglende i Sverige. Hvis overhovedet de gulbenede i Sverige iagttagne Sølvmaager skal have deres eget Navn, bør det være *L. a. omissus* Pleske.

“Våra Fåglar i Norden” er ikke blot arbejdsmæssig en imponerende Præstation men er som Boghaandværk et Mesterstykke. I intet andet Land end Sverige kunde vel under de nuværende Forhold et saadant Værk fremkomme; i hvert Fald har selv det rige Amerika ikke Mage. Vi har her et skønt Værk for os, som samtidig er en førsteklasses Haandbog, indeholdende lige Dele videnskabelige “facts”, beaandede Skildringer af Fuglens Liv, udarbejdet af Specialister, Skribenter og Digttere, og endelig fyldt med smukke, ofte kunstnerisk værdifulde Fotografier. For en Skandinav er det en Tilfredsstillelse at vide, at det her har været muligt at fremstille vel Nutidens smukkeste Fugleværk, og man maa oprigtigt ønske Medarbejdere, Forlag og Redaktion til Lykke med den heldigt og hurtigt gennemførte Fulddendelse af dette monumentale Værk. F. S.

H. JOHANSEN: Fortsatte Resultater af Ringmærkningerne i 1931—46. Nr. 15. — Videnskabelige Meddelelser fra Dansk Naturhist. Forening, **110**, 1947, p. 245—253.

JOHS. ANDERSEN: Oversigt over Københavns Zoologiske Museums Fugleringmærkninger 1931—45. — *ibid.*, p. 233—243.

Blandt Zool. Mus. Ringmærkningsresultater, der i den aarlige Liste offentliggøres af Dr. JOHANSEN, kan følgende fremhæves: Mellemskarv (*Phalacrocorax carbo sinensis*) fra Frankrig, Norge og Tunis, visende at de danske Skarve er udprægede Trækfugle, Sildemaage (*Larus f. fuscus*) fra Cypern, Ride (*Rissa tridactyla*) omstrefjende Ungfugle Juli-Aug. mærket paa Hirsholmene truffet ved København, Skagen og Göteborg, Musvit (*Parus major*) fra Gentofte (ung el. gammel?) truffet i Kronstadt län i Sverige 5 Aar senere i Marts, Hvid Vipstjert (*Motacilla a. alba*) fra Valence, Frankrig. Der er mindst 5 Steder i Frankrig, som hedder Valence, og Ref. maa atter i Aar anke over, at Genfangst-Lokaliteterne ikke betegnes nærmere eller vedføjes Koordinater. Uden dette mister Listen en væsentlig Del af sin Værdi. — Den anden Artikel er en Oversigt over den totale Mærkningsvirksomhed sorterende under Zool. Museum. Ialt er 93794 Individer blevet mærkede. Dette Tal bør sættes op, og der appelleres herved til D. O. F.s kyndige Medlemmer om at være Museet behjælpelig med dets Ringmærkningsarbejde. F. S.

W. L. MC ATTEE: Possible Check-List Additions From Greenland (5 pp.). — Privately published; Chicago 1947.

Amerikanerne regner Grønland med til den nearktiske Zone og inkluderer de grønlandske Fugle i deres "Check-List". Forf. gør her opmærksom paa et Forhold, som der ofte fra dansk Side er anket over, nemlig at der ikke er blevet taget Hensyn til den danske (ofte paa engelsk publicerede) Literatur om Grønlands Fugleverden, og opregner en Række Fuglearter, som den amerikanske Liste kan forøges med. Ref. kan tilføje, at i den nye Liste, der i Øjeblikket er under Forberedelse af American Ornith. Union er der taget behørigt Hensyn til den danske Grønlandsliteratur. — Indgaaet i D. O. F.s Bibliotek. F. S.

K. H. VOOS JR.: On the History of the Distribution of the Genus *Dendrocopos* (142 pp., 29 Tekstfig.). — Wageningen, Holland 1947.

Denne vigtige Publikation, der har skaffet den unge hollandske Ornitholog Voos Doktorgraden, indeholder interessante Bidrag til Flagspætternes Systematik, Økologi og Zoogeografi. Især er den en sand Guldgrube for enhver interesseret i Landfaunaens Zoogeografi. Forf. paapeger Istidens umaadelige Indflydelse paa de nuværende Landdyrs Udbredelse og Udvikling. Spættterne var under Istiderne isoleret i skovklædte Refugier, hvor de udviklede sig til adskilte Arter eller Racer, der senere paa forskellig Maade vandrede ud og mødte hinanden. Selve Flagspætte-Gruppens Oprindelse maa søges i Sydøst Asien. Der gives nøjagtige Beskrivelser af alle Arter og Underarter, med gode Nøgler, og de forskellige Populationer analyseres saa vidt muligt. For Danmark er det interessant at notere, at vore ynglende Flagspætter, som Voos har undersøgt paa et stort Materiale laant fra Zool. Museum, nærmest er intermediære mellem *D. m. pini-torum* og *D. m. major*, men viser saa ejendommelige Særpræg, at Forf. faktisk opgiver at give et Navn til dem og blot betegner dem som *D. m. subsp.?* Som det fremgaar af Titlen er Flagspætternes Slægtsnavn ændret fra *Dryobates* til *Dendrocopos*, en beklagelig Nyhed, som i de senere Aar er trængt igennem flere Steder i Udlandet, desværre med Berettigelse. Vi undgaar heller ikke her at maatte omdøbe vore Flagspætter. F. S.

H. THO. L. SCHAANNING: Fortsatte Resultater (XVI) fra den internationale Ringmerkning vedrørende norske Trekkfugler. — Stavanger Museums Årbok 1946, p. 173—183.

Af særlig interessante Genfangster af norske ringmærkede Fugle skal nævnes: Broget Fluesnapper (*Muscicapa hypoleuca*) fra Nordspanien; Hannen i et Tilfælde afsløret som Polygamist; Gravand (*Tadorna tadorna*) fra Irland og Belgien, Ederfugl (*Somateria mollissima*) fra Svalbard til Island, Lille Kobbersneppe (*Limosa lapponica*) Trækfugl fra Jæren genfanget i N.Ø.-Rusland paa Yngleplads. F. S.

B. HANSTRÖM & K. CURRY-LINDAHL: *Natur i Skåne*. Med förord av Landshövding A. E. RODHE. (358 pp., mange Tekstfig.). — SVENSK NATUR, Stockholm 1947. Pris: 23.50 sv. Kr.; indb. 30 sv. Kr.

E. ROSENBERG & K. CURRY-LINDAHL: *Natur i Närke*. Med förord av Landshövding BROR C. HASSELROT. (286 pp., mange Tekstfig.). — SVENSK NATUR, Stockholm 1947. Pris: 19.50 sv. Kr.; indb. 26 sv. Kr.

Den smukke Serie Landskabsbeskrivelser i Sverige, som Forlaget Svensk Natur startede sidste Aar med den pragtfulde Gotlandsbog (anmeldt i D. O. F. T. **40**, 1946, p. 270) er i Aar fortsat med hele to Bind, om Skåne og om Närke, der fuldtud indfrier de store Forventninger man efter det første Binds Fremkomst kunde stille. Skånebogen er naturligvis den, der mest interesserer os her i Landet. Det veldyrkede og tætbeholdede Landskab med de rige Kulturminde fra Dansketiden, besidder endnu megen oprindelig Natur, hvad denne Bog vidner om. Vi hører i en lang Række Kapitler, skrevet af 34 Medarbejdere, om Klima, Geologi, Historie, Skove, Planter, Insekter, Fugle og andre Dyr, Reservater og fredede Omraader, og synes efter Læsningen, at man ved alt om Skånes Natur. Fuglene har dog faaet Broderparten af Stoffet. Vi hører om Fuglene ved Hammarsjön og Nymö Mose af GUNNAR NORDQVIST, følger med KARL GEORG WINGSTRAND til Krankesjön og Våmb's Enge, med PAUL ROSENIUS til Måkläppen, med GUNNAR NORDQVIST og GUSTAF RUDEBECK til de skånske Løvskove, lytter til RUDEBECK's sagkyndige Beretning om Fugletrækket ved Falsterbo, læser i særlige Kapitler om Pirolen, Toplærken, Bomlærken, Storke og Sløruglen, Arter der i Sverige kun forekommer her mod Syd, skildret af kendte Ornithologer, og beundrer det Væld af herlige Fotografier i Dybtryk, der pryder Værket og blandt hvilke man vil tilkende P. O. SWANBERG's Optagelse af Kærnebidderparret Prisen.

Närkes Natur staar os noget fjernere uden at den dog som i Lappland besidder det fremmedes dragende Magt. Vi er i Mellemsverige og Fuglelivet her er endnu ikke væsentlig forskellig fra Danmarks. ERIK ROSENBERG fortæller derom i sin bekendte lyriske og samtidig sagkyndige Stil. Som en integrerende Del af det mellemsvenske Skovlandskab frembyder Närke ikke særlige Mærkværdigheder og Bogen er af mere lokal Interesse end den om Skåne og Gotland.

Det er et sørgeligt Tidens Tegn, at de to Bøger i Aar allerede er væsentlig dyrere end den fra sidste Aar, men trods dette maa Prisen, i Forhold til Indholdets og Udstyrets Kvalitet, siges at være rimelig. Naar Serien en Gang bliver færdig, vil Sverige besidde en statelig Beskrivelse af sin Natur, og for enhver, der interesserer sig for de afvekslende og skønne svenske Landskaber vil det lønne sig at anskaffe disse Bind.

F. S.

H. FRIEDMANN: *The Birds of North and Middle America. Part X.* (XII+484 pp., 27 Tekstfig.). — United States National Museum Bulletin **50**. Washington 1946.

ROBERT RIDGWAYS monumentale Værk om Nord- og Mellemerikas Fugle, som paabegyndtes i 1901 afsluttedes med 8. Bind om Vadefuglene

i 1919. De 4 resterende Bind har stadig manglet, men efter Forf.s Død har HERBERT FRIEDMANN i Washington sørget for Udarbejdelsen og Udgivelsen af disse stærkt savnede Bind. Arbejdet er delvis baseret paa RIDGWAYS efterladte Notater, delvis paa selvstændige Undersøgelser. I 1941 forelaa Bind 9 om Vandhønsene, nu er Bind 10 om Hønsfuglene udkommet. Dette interesserer os herhjemme bl. a. af den Grund, at de grønlandske Ryper er behandlet. Paa Grund af deres store Variabilitet har hver eneste Undersøger, der har beskæftiget sig med dem, opfattet dem forskelligt, og FRIEDMANN fortsætter Traditionen, idet hans Inddeling paa flere Punkter afviger fra den, der findes i HELLMAYRS store Monografi over de amerikanske Hønsfugte i "The Birds of the Americas", som kom for nogle faa Aar siden. Hvad de grønlandske Populationer angaar er FRIEDMANN i Overensstemmelse med den danske Opfattelse, at den i Vestgrønland ynglende Bestand udelukkende tilhører Racen *Lagopus mutus rupestris* (Gm.). Han gør dog p. 123 en Fejl, naar han lader den forekomme "north of lat. 66°" i Grønland. Som bekendt yngler den almindeligt lige til Sydspidsen. — Findes i D. O. F.s Bibliotek. F. S.

S. SWÄRD: Göteborgs Naturhistoriska Museums ringmärkning av flyttfåglar under 1945. — Göteborgs Musei Årstryck 1946, p. 81—102. Göteborg 1947.

Med Göteborg Museets Ringe mærkedes 1945 over 13.000 Fugle og en rig Fylde af Genfangster foreligger, i Aar udarbejdet af SUNE SWÄRD, efter Prof. JÄGERSKIÖLDS Død. Af de vigtigste Fund skal nævnes: Bynkfugl (*Saxicola rubetra*) fra Frankrig, Munk (*Sylvia atricapilla*) fra Cypern, Løvsanger (*Phylloscopus trochilus*) fra Nigeria i Afrika, Broget Fluesnapper (*Muscicapa hypoleuca*) to fra Portugal, Vende-hals (*Jynx torquilla*) fra Frankrig, Blaa Kærhøg (*Circus cyaneus*) fra Frankrig, Glente (*Milvus milvus*) fra Frankrig, Østlig Musvaage (*Buteo b. intermedius*) fra Marokko, Fiskeørn (*Pandion haliaetus*) fra Frankrig og Italien. Det er vist de fleste ukendte, at der i Stockholm foretages Ringmærkninger efter samme store Linjer som i Göteborg, men mærkeligt nok udsendes herfra blot stencilerede Oversigter til Medarbejderne, ingen Publikationer. Dette er beklageligt, for en væsentlig Del af det skandinaviske Ringmærkningsmateriale unddrages derved Sagkundskaben. Hvorfor denne Hemmelighedsfuldhed, Prof. RENDAHL? F. S.